

Hondsrug en Veenlanden

Editie 13, Jaargang 6, nummer 1

Dassenweesjes bij Borger

Zandhagedis steeds zeldzamer

Voedselpad Borger

Jaarvergadering

Auteur: Jaap de Bruijn

Na twee jaar mochten we weer bij elkaar komen voor de jaarvergadering van onze IVN-afdeling. Op donderdag 24 maart schoven Lidy, Jos en Jan aan achter de bestuurstafel, opgesteld in de filmzaal van het Hunebedcentrum. Elsa was helaas wegens ziekte verhinderd. Er waren ruim twintig gewone leden gekomen.

De projecten en werkgroepen passeerden de revue. Lidy gaf nog speciale aandacht aan ons project om inwoners zoveel mogelijk bloemenweides in te laten zaaien. Dit project was genomineerd voor het landelijke IVN Bloeiproject. We vielen niet in de prijzen, maar het heeft wel de aandacht van andere Drentse afdelingen getrokken. Het gaat er natuurlijk om dat er zoveel mogelijk bloemenweides worden ingezaaid. Of het nu in Borger-Odoorn is of in omliggende gemeenten. Bovendien heeft de aandacht in de pers nieuwe leden opgeleverd.

Jos vertelde over de activiteiten tijdens coronatijd. Veel kon niet doorgaan, maar af en toe werd er toch nog iets georganiseerd om de leden bij elkaar te brengen. Zoals de wandeling bij Poolshoogte met na afloop een drankje op het terras. De wandeling begon droog, maar op het terras schuilde iedereen onder de paraplu's. De stemming was er niet minder om.

Lidy en Jos werden herbenoemd in het bestuur. We zijn echter wel dringend op zoek naar nieuwe bestuursleden. Met name een nieuwe penningmeester, want Jan treedt volgend jaar af.

Na de pauze gaven Marieke Weide en Diana Dekkers een presentatie over hun opleiding tot IVN natuurgids. Zij lieten het filmpje 'De mol en de boer' zien dat zij gemaakt hadden. Zij vertelden dat zij in hun eindopdracht de nadruk hebben gelegd op het laten beleven van de natuur i.p.v. op het overbrengen van kennis. Hiervoor hebben zij een excursie van vijf uur ontwikkeld waarin alle zintuigen gebruikt worden om verbinding met de natuur te krijgen.

Aan het eind kreeg Koos Roggeveld het woord. Hij zoekt vrijwilligers om bij tuincentra klanten te informeren over geschikte bloeiende planten voor bijen.

Klimop in Ghana

AUTEUR: ARIE DE RUITER

Bij het lezen van het artikel over de klimop in de vorige editie van ons blad kwam een ervaring boven drijven die ik een flink aantal jaren geleden had.

Tijdens een vakantie in 2005 in Ghana kwamen we in een reservaat, waarin bijzondere aapjes woonden. Er stonden ook heel grote mooie bomen.

Maar voor mij was de mooiste ervaring daar een dode klimop die fier overeind stond.

De boom die hij ooit omklemde was er niet meer. Die was weggerot. Je kon in de ruimte waar de boom ooit was zo naar boven kijken.

Holle boom in Ghana ©Arie de Ruiter

Hondsrug en Veenlanden

IVN Borger-Odoorn - 13

Vertel het verhaal

De gemeenteraadsverkiezingen zijn net achter de rug. In het verkiezingsdebat in ons dorp werd aan de lijsttrekkers de volgende stelling voorgelegd: “monoculturen bederven ons landschap”. Het werd opvallend stil. Wat bleek? De betekenis van het begrip ‘monocultuur’ was bij velen niet bekend en na uitleg volgde er weinig discussie. Ik was verbaasd. Het is een onderwerp waarmee je mij makkelijk op de barricaden krijgt. De telooringang van het landschap, het gebrek aan biodiversiteit raakt mij diep in mijn ziel. Dat is voor veel mensen anders. Ze zijn er minder mee bezig, hebben er geen oog voor en begrijpen dus ook niet wat ik mis. Begrippen als ‘biodiversiteit’ of in dit geval ‘monocultuur’ is voor velen vakjargon. Het is goed dat we ons dat realiseren. Jonge mensen bijvoorbeeld, begrijpen zij wat ik bedoel, als ik het heb over dat het stil wordt op het platte-land? Zij kennen immers de kleurige weides niet waarin je de weidevogels zag en hoorde. Wat je niet kent, mis je niet. Hoe moet ik dan uitleggen dat ik het geluid van de weidevogels wel mis? Het is de corebusiness van IVN, instituut voor natuureducatie. Educatie.... Hoe belangrijk is het dat we het verhaal blijven vertellen, over de natuur, de biodiversiteit, de insectensterfte, het klimaat, over de weidevogels van vroeger die we zo missen en ook over wat nou het probleem is met monoculturen. Vertel het verhaal aan iedereen die het horen wil. Zelfs ook aan wie het niet horen wil.

Lidy Kuiper, voorzitter

Grutto, foto ©Lenie Doornkamp

Inhoud

- 2 Terugblik op de jaarvergadering
- 3 Voorwoord en colofon
- 4/5 Dassenweesjes bij Borger
- 6/7 Zandhagedis, een steeds zeldzamer verschijning
- 8 Natuurmoment van Desiree Bergsma
- 9 Mossenlezing en excursie
- 10 Jan Pruntel vertelt over het voedselpad Borger
- 11 Activiteitenoverzicht

Colofon

Voorzitter: Lidy Kuiper

Secretaris: Jos Vink

Penningmeester: Jan Veldman

Lid: Elsa Schepers

Redactie:

Jos Vink, Jan Veldman en
Jaap de Bruijn

Layout: Lenie Doornkamp

Fotografie in dit nummer:
Jos Vink, Henk en Janetta Bos,
Lambert Reinds,
Arie de Ruiters, Harry Boerma,
Jelger Helmer
Lenie Doornkamp (voorblad)
Hans Wolters (achterblad)

Mailadressen:

bestuur:

ivnborgerodoorn@gmail.com

activiteitencommissie:

ac.ivn.bo@gmail.com

redactie:

kopijivnborgerodoorn@gmail.com

Drukker: Editoo B.V.v te Arnhem

Zondag 9 mei 2021. Een zwarte dag voor de bewoners van een dassenburcht in de omgeving van Borger. Een dode das werd gevonden. Dat gebeurt vaker want er vallen elk jaar veel verkeersslachtoffers onder dassen. Maar dit keer ging het om een zogend vrouwtje en dat betekent dat er ergens jonge dassen zijn die ten dode zijn opgeschreven als ze niet snel gevonden worden. Nu weten Harry Boerma, Roelof Manting en Hans Wolters heel goed waar in de omgeving van Borger de dassenburchten zijn en ze kennen ook hun bewoners.

Al snel hadden ze in de gaten waar de doodgereden zeug woonde en ze hadden geluk. Het eerste dassenjong liet zich al snel zien en waagde zich buiten de pijp. Dat was heel fijn want als de dasjes te jong zijn om buiten de pijp te komen dan zijn ze niet te redden. In de burcht kun je ze niet bijvoeren. Een bij de burcht geplaatste camera liet al snel een tweede jong zien. Toen begon het echte werk voor de dassenverzorgers. Iedere dag kregen ze vers water en eten. Ze werden verwend met hondenbrokken met een mengsel van honing en pindakaas. Op 2 juni, ruim drie weken nadat ze hun moeder verloren hadden, was het voorbij met de zoetigheid. Ze gingen over op alleen harde brokken.

Op 2 juli zette Harry de laatste beelden op Facebook. Hij meldde: 'het gaat goed met onze weesdassen. Wij voeren nu om de dag zodat ze nu ook zelf naar voedsel moeten zoeken. Als ze zien dat hun voerbakjes leeg blijven lopen ze direct weg, alsof ze weten dat ze vandaag hun eigen voedsel moeten zoeken. We zijn in een fase van afbouwen. Ze moeten zich straks helemaal zelf redden. Op de filmpjes zien ze ook een kat die iedere nacht langs komt en het voer wel interessant vindt, maar die vindt meestal de hond in de pot en de dassen trekken zich er niets van aan. Ook heel mooi: een reegeit met haar twee kalfjes die soms voorbij komt.'

Voor de dassenverzorgers was het niet alleen hard werken maar het is ook genieten van alles wat rond de dassenburcht is te zien.

Het gaat nu goed met de weesdassen. Er is veel activiteit rondom de burcht.

In mei/juni zal het duidelijker worden hoe het echt gaat want dan is de jaarlijkse dassentelling. De vraag is dan: zijn ze nog met z'n tweeën of zijn er meer. Spannend!

Weesdas, foto: ©Harry Boerma

Dassenpijp, foto: ©Jos Vink

Dassenpijp, foto ©Jos Vink

Voer voor weesdasjes staat klaar, foto ©Harry Boerma

ivn natuur
educatie
Borger-Odoorn

Dassen gaat het voor de wind in Drenthe

AUTEUR: HARRY BOERMA (DASSENWERK GROEP DRENTHÉ)

Naast alle berichten over de achteruitgang van de natuur zijn er gelukkig af en toe ook positieve ontwikkelingen te melden. Met de das gaat het goed in onze regio. 15 jaar geleden ben ik betrokken geraakt bij het monitoren van dassen. Tijdens een wandeling met de hond kwam ik tussen de bomen een zandbult tegen. Dit was duidelijk niet het werk van een vos. De loopgang van een vos ligt in het verlengde van de pijp en hier maakte hij een haakse bocht. Was het misschien een dassenburcht? Met iemand van de stichting Das & Boom ben ik nog een keer naar de bult toegelopen. Deze man heeft mij onderweg nog op één van de andere 14 burchten in de regio gewezen. De bult die ik ontdekt had was een dassenburcht die nog niet bij Das & Boom bekend was. Ik ben toen coördinator geworden voor het gebied dat loopt van Emmen tot Gieten en van Schoonloo tot aan de grens met Groningen. Dit is inmiddels ingekort omdat het mij te groot werd en ik monitor nu de Hondsrug. Door er veel over te lezen weet ik nu beter waar ik op letten moet om nieuwe burchten te ontdekken. Op dit moment staat de teller al op 36. De groei betreft zowel burchten van nieuwe populaties als oude burchten die nog niet ontdekt waren.

Dassen, foto's op deze pagina ©Lambert Reinds

De das is een beschermde diersoort. We maken de locatie van zijn burchten niet bekend, want hij is erg gevoelig voor verstoring. Toch is de das niet meer zo zeldzaam als in de jaren 80. Dat komt vooral omdat hij niet meer bejaagd wordt. Ook heeft de stichting Das & Boom nieuwe exemplaren uitgezet in oude verlaten burchten. Zijn grootste vijand is tegenwoordig het verkeer. In onze burchten op de Hondsrug leven ongeveer 120 dassen. Daarvan komen er ieder jaar ca. 40 om het leven, waarvan we weten dat de helft door het verkeer komt.

De das is een omnivoor. Hij eet vooral wormen en insecten, maar hij lust ook graag tamme kastanjes. Omdat er af en toe mais op zijn menu staat zijn de boeren niet heel blij met hem.

Wij hebben goede contacten met diverse terreineigenaren zoals Staatsbosbeheer, Het Drentse Landschap, de Waterleiding Maatschappij Drenthe en de gemeente Borger-Odoorn. Wij mogen onderzoek doen op hun terreinen en zij melden het als er dieren overreden zijn. In ruil daarvoor geven wij belangrijke gebeurtenissen door zoals geboorten en verstoringen. Terrein- en wegbeheerders vragen ons steeds vaker om advies. Zo hebben wij voorgesteld om een wildtunnel onder de weg Exloo - Valthe aan te leggen om het aantal overreden dieren terug te brengen. Er is nu alleen nog maar een tunnel onder het fietspad. Wij hebben meegedacht over de inrichting om een maximale bescherming te krijgen. Binnenkort wordt het project uitgevoerd.

Dassen zijn schuw. Zij zien slecht, maar ruiken en horen des te beter. Je moet daarom rekening houden met de windrichting als je ze wilt zien. We plaatsen soms wildcamera's om zonder verstoring mooie opnames van dassen te maken. Ieder jaar houden we m.b.v. vrijwilligers een telling. We observeren de bekende burchten dan van zonsondergang tot ongeveer middernacht.

Zandhagedis, een steeds zeldzamer verschijning

AUTEUR: JAN VELDMAN

De zandhagedis is één van de zeven oorspronkelijk in Nederland voorkomende reptielen. Daarnaast komen er enkele exoten voor waarvan sommigen, zoals de rattenslang, zich hier ook voortplanten. Ook diverse soorten schildpadden zie je steeds meer in de natuur. Hier doet het grote probleem op van de 'liefhebber' die voor de vijver leuke schildpadjes koopt en deze, zodra ze gaan vervelen, eenvoudig in de natuur dumpst.

De zandhagedis is een reptiel omdat hij voorzien is van een pantser dat bestaat uit hoornige schubben. Een hazelworm is pootloos en lijkt daarom op een slang. Hij is echter een hagedis, o.a. omdat hij kleine hoornige buikschubben in meerdere rijen heeft.

Hazelworm, foto ©Lenie Doornkamp

Echte slangen hebben een enkele rij buikschubben over de volle breedte van de buik (ringvormig) terwijl schildpadden een met hoornplaten bedekt benen pantser hebben. De zandhagedis is een robuust gebouwde hagedis met een relatief brede, hoge kop. De mannetjes hebben in de paartijd (in voorjaar en zomer) felgroen gekleurde flanken. Deze kleur verdwijnt na de paartijd weer.

Leefomgeving

Van de zeven in Nederland voorkomende soorten reptielen leven er zes in heidevegetaties. In Drenthe komen vier soorten voor die vrijwel alleen in heidevegetaties leven.

Zandhagedis, foto ©Jelger Helmer

Dit zijn naast de zandhagedis, de levendbarende hagedis, de gladde slang en de adder. Hun voorkeur gaat uit naar oudere liefst reliëf- en soortenrijke heidevelden met hier en daar kleine open plekken, zoals bij konijnenholten. De open plekken op zonnige plaatsen zijn zeer belangrijk omdat de eieren in het zand afgezet worden. Deze worden daarna door zonnewarmte uitgebroed. Door het vrouwtje worden meerdere holletjes uitgegraven van ongeveer 3 cm doorsnede en 5 tot 10 cm diep. Waarom er meerdere holletjes uitgegraven worden is mij niet bekend. Er wordt namelijk uiteindelijk maar één holletje uitgekozen waarin de eitjes worden gelegd. Om de mogelijkheden voor eizetting te vergroten worden ei-afzetplaatsen aangelegd. Zij mogen niet breder dan 100 cm zijn, want een zandhagedis waagt zich op een open plek veelal niet verder dan ongeveer 40 cm uit de vegetatie.

In 2019 zijn door de Natuurwerkgroep Valthe op de Leeval een twintigtal van deze ei-afzetplaatsen aangelegd. Omdat de zandhagedis een zeer kritische soort is profiteren ook andere dieren van deze actie. We kunnen hierbij denken aan soorten als heivlinder, kommavlinder of vuurvlinder, maar ook aan diverse soorten loopkevers.

Warmteregulatie

Reptielen zijn koudbloedige dieren. Dat houdt in dat zij voor hun warmteregulatie volledig afhankelijk zijn van externe factoren. Het is daarom van belang dat reptielen en dus ook de zandhagedis, zonnige plekkjes hebben om zich op te warmen. Daarnaast moeten zij als het te warm wordt koelere plekkjes of holletjes hebben om af te koelen. Vandaar dat een gevarieerde en structuurrijke omgeving zo belangrijk is.

Jaarcyclus

De zandhagedis houdt een winterslaap. Eind september, begin oktober wordt een vorstvrije winterverblijfplaats opgezocht. Begin april komen zij uit hun winterslaap, vrouwtjes later dan de mannetjes. De voortplantingsperiode duurt van eind april tot begin juni waarna in juni/juli de eitjes worden afgezet. Daarna wordt voornamelijk voedsel gezocht en worden vetreserves voor de winterslaap aangelegd.

Levendbarende hagedis, foto ©Jos Vink

portie geluk nodig. De ene keer zie je er vier op de route dan één en nog vaker nul. Op het moment dat je denkt 'dit wordt niks' steekt er plots eentje het pad over. Daardoor blijft monitoring een spannende en leuke bezigheid.

Voedsel

Het voedsel bestaat uit snuitkevers, spinnen, vliegen, wantsen en ook sprinkhanen. Ondanks dat er in hun biotoop vaak veel mieren voorkomen worden deze toch minder gegeten. Vrouwtjes hebben een meer gevarieerd dieet dan mannetjes. Men denkt dat dit komt doordat zij zich in een groter gebied bewegen. Mannetjes hebben meer een eigen territorium.

Predatoren

De grootste bedreiging voor de zandhagedis vormen roofvogels. Ook klapeksters, kraaien, eksters, gaaien en fazanten pakken weleens een hagedis. Wezels, hermelijnen en bunzings hebben eveneens soms hagedissen op hun menu staan.

Voorkomen en monitoring

De zandhagedis komt op de Hondsrug voornamelijk in de zuidoosthoek voor en dan ook nog hoofdzakelijk in Borger-Odoorn. Op het Buinerveld bevinden zich vijf locaties waar de gemeente medio 2006 in samenwerking met landschapsbeheer verbindingzones heeft aangelegd waardoor genueitwisseling kan plaats vinden. Verder zitten ze in de Odoorner Dennen en het Molenveld, met name langs de Leewal. In het verleden waren zij ook te vinden op het Zuiderveld, een klein heideterreintje tussen Valthe en Exloo, maar voor zover ik weet zijn daar al jaren geen waarnemingen meer gedaan. Verder is of was er nog een concentratie in de Emmerdennen. Het noordelijke deel van de Hondsrug kent meer levendbarende hagedissen. Deze verlangen iets vochtiger terreinomstandigheden.

Monitoring gebeurt zeven keer per jaar door het lopen van een vooraf vastgestelde vaste route. Daarbij wordt goed rond gekeken tot ongeveer 1,5 tot 2 m links en rechts van het pad. Je wandelt daarbij als "een grazende koe" dat wil zeggen een paar stappen vooruit en dan stilstaan en rondkijken dan weer een paar stappen, enz. enz. Overigens valt monitoring nog niet mee. Het weer moet meezitten. Het moet niet te warm of te koud zijn. Daarnaast moet je ook eerst een goed zoekbeeld ontwikkelen. Je moet weten waar en hoe je moet kijken. Verder is er een

Natuurmoment van Desiree Bergsma

AUTEUR: DESIREE BERGSMA

Bevers in de Zoersche landen

Op een avond in mei ben ik naar de Zoersche Landen gegaan in de stille hoop een bever te zien. Tegen de schemering worden deze nachtdieren langzamerhand actief en is de kans groter dat je er een tegenkomt. Ik stapte uit mijn auto en hoorde een paar keer een hard geluid dat ik niet thuis kon brengen. Verder was het stil. Ik liep met mijn camera bij de hand het graspadje langs het water in en sloeg rechtsaf naar de plek waar een paar jaar eerder bevers zijn uitgezet. Zoals altijd waren er weer vele knaagsporen te zien. Toen ik langs een rietkraag liep zag ik in mijn ooghoek iets bewegen. Het leek wel heel erg op een bever. Mijn hart ging er sneller van slaan. Ik ging wat dichterbij de oever toe en begon te filmen. Dat was best lastig, want het was al aardig donker aan het worden. Toen ik het filmpje later thuis terugzag werd mijn vermoeden bevestigd. Ik zag een kopje boven het water uitsteken met daarachter een klein hekgolfje. Het zwom naar me toe. Vervolgens zwom het een rondje vlak voor mijn neus, zodat ik ook de rest van zijn lichaam inclusief staart kon zien. Ja, dat kon niet missen. Het was een bever. Het leek wel of hij nieuwsgierig was wat ik in zijn territorium kwam doen. Misschien een vaderbever die zijn kinderen wilde beschermen, of een jonge bever die nog wat speels was? Nadat hij gezien had dat ik geen kwaad in de zin had zwom hij rustig uit beeld. Zou het vreemde geluid dat ik eerder gehoord had misschien van hem en zijn broertjes en zusjes geweest zijn?

Bever, foto © Henk en Janetta Bos

Een jaar later ben ik samen met mijn man nog eens gaan kijken bij de burcht en weer had ik geluk. Wij hoorden een plons en zagen toen een bever in het water liggen met zijn rug erboven. Vlak daarbij zwom een andere bever rondjes. Bevers zijn schuw. Meestal zie je alleen de sporen. Mij is het nu twee keer gelukt ze zomaar tegen te komen. Dat voelde toch wel heel bijzonder.

Bever, foto ©Henk en Janetta Bos

Mossenlezing en excursie in het stormbos

AUTEUR: JOS VINK

Veertien belangstellenden verzamelden zich op 10 maart in de Granietzaal van het Hunebedcentrum om een lezing van mossenkenner Hans Colpa bij te wonen. Hans startte zijn lezing met een veelzeggende dia met de tekst 'Huh? Zijn er dan verschillende mossen?'

En inderdaad voor veel mensen is mos gewoon mos. Dat geldt overigens ook voor gras, dus bijzonder is dat niet. Wij doken wat dieper in de wonderlijke wereld van de mossen en leerden dat mossen plantjes zijn zonder wortels en zonder vaatbundels om voedsel en water inwendig te transporteren. Dat is dus het verschil met de zogenaamde vaatplanten, die we in de floracursus gaan bekijken. Dauw en regenwater met alle daarin opgeloste stoffen dringen bij mossen door de celwanden rechtstreeks naar binnen. Opvallend aan mossen zijn vaak de kapsels (sporendosjes) die op een steel staan. In het sporendosje bevinden zich de sporen en die kunnen zich verspreiden over grote afstanden. Een voorbeeld is het grijs kronkelsteeltje, een invasieve exoot die alleen op het zuidelijk halfrond voorkwam en in 1941 in Engeland opdook. Nu vormt het een ernstige bedreiging voor de zeldzame flora op zandgronden en in de duinen. In 1961 werd dit mosje in tanksporen op de Veluwe gevonden. Vandaar de bijnaam tankmos.

Hans leerde ons dat we mossen in vijf groepen kunnen verdelen: bladmosses, levermosses, veenmosses, hauwmosses en hunebedmosses. De bladmosses zijn in Nederland met 360 soorten het algemeenst. We onderscheiden 127 soorten levermosses en 35 soorten veenmosses. De hauwmosses daarentegen zijn heel zeldzaam. Er zijn slechts drie soorten. Hunebedmosjes, zoals generfd en ongenerfd hunebedmos, zijn feitelijk uitgestorven. Alleen het hunebedmuisjesmos en de hunebedbisschopsmuts worden in Drenthe nog op hunebedden aangetroffen.

Op zaterdag 26 maart gingen we met een klein groepje in het stormbos in Buinen op zoek naar de mossen waarover Hans ons vertelde tijdens de lezing. Voor de meesten van ons was dit een hernieuwde kennismaking met het prachtige stormbos, dat is ontstaan tijdens de storm in november 1972. In heel Drenthe zijn toen grote percelen productiebos omgewaaid. Bijna overal is alles daarna opgeruimd maar in het stormbos niet. Daar is het bos met rust gelaten met als resultaat dat er nu na bijna 50 jaar een prachtige wildernis is ontstaan. Sommige omgevallen bomen zijn blijven leven. Een zijtak van zo'n boom is inmiddels uitgegroeid tot een nieuwe boom en de top van de oorspronkelijke boom sterft langzaam af. Andere boom-

Mossen ©Jos Vink

stammen zijn langzamerhand geheel verteerd en opnieuw in de kringloop opgenomen. Hans liet ons alle stadia van zo'n proces zien. De aanvankelijk ronde boomstam zakt steeds verder in en verdwijnt op den duur geheel. Alleen banen van mos laten dan nog zien waar de boomstam lag.

Overal in het bos zie je de mossoort die door veel mensen 'sterretjesmos' wordt genoemd. Bijna altijd is dat echter een haarmos-soort. In het stormbos zie je vaak fraai haarmos. Als je dit mos in natte omstandigheden ziet is de verwarring duidelijk. Overal zie je sterretjes. Wij zagen het mos in droge omstandigheden en dan zijn de smalle bladeren tegen de stengel aangedrukt. Sterrenmos kwamen we ook tegen en we zagen enkele minder algemene levermosses, zoals het gedrongen kantmos, een typische soort voor boomlijken die al sponsachtig worden.

Tijdens onze wandeling naar het stormbos maakten we ook kennis met mossen die op keien groeien zoals het gewoon muisjesmos, dat grijze kussentjes vormt. Met een loep zagen we de prachtige glasharen. Trouwens een loep is echt onmisbaar als je nader kennis wilt maken met de wondere wereld van de mossen. In de IVN-winkel kun je met korting voor weinig geld een loepje kopen.

Mossen ©Jos Vink

Beleef de natuur

Voedelpad Borger

AUTEUR: JOS VINK

Ons lid Jan Pruntel uit Buinen is al geruime tijd namens IVN betrokken bij de realisering van het voedelpad bij Borger. Aan de keukentafel vertelt hij over het project. De aanleg van het pad, dat bestaat uit meerdere tuinkamers, wordt gecoördineerd door de Stichting Landschapsbeheer Drenthe en de gemeente Borger-Odoorn. Ook Stichting Het Drentse Landschap is, voor zover het de Flessenhals betreft, betrokken bij het project.

De werkgroep markering Eeser- en Voorste diep heeft ook meegewerkt aan het voedelpad. Deze werkgroep heeft in en nabij het beekdal twaalf landschapselementen gerealiseerd. Daarover schreven we al op onze website in een artikel over het gebied 'De Flessenhals'.

Langs het voetpad dat evenwijdig aan de Eeserstraat is gerealiseerd zijn struiken en bomen geplant, zoals berken, meidoorns, vlier, wilg, braam en bessenstruiken. Bij de gedenkplek is een fruithaag aangelegd met o.a. bessenstruiken en een onderbegroeiing van inheemse planten.

In De Flessenhals zijn ook diverse wilde fruitbomen en struiken geplant. In een wat bredere beplantingsstrook grenzend aan de sportvelden staan hazelaars, vlierstruiken, hondsrozen, berken en elzen. Daar is ook een bloemrijk mengsel ingezaaid. Ook op andere plekken zijn speciale mengsels met eetbare inheemse planten en andere wilde planten ingezaaid.

Het pad draagt bij aan biodiversiteit, educatie en recreatie, maar vertelt ook de geschiedenis van het land. Vrijwilligers zochten uit welke inheemse planten vroeger in het beekdal voorkwamen en hoe deze toen door de bevolking werden gebruikt.

Voedelpad kronkelt zich langs de oostgrens van het dorp

Het schetsontwerp van het voedelpad met diverse tuinkamers beschrijft een route die vanaf het Hunebedcentrum het pad naar het kanaal volgt. Vervolgens gaat het verder langs het kanaal naar de onderdoorgang onder de weg naar Stadskanaal. Daarna volgt een rondje via de voetpaden aan de oostkant van het dorp, onder andere langs de waterpartijen. Vervolgens bereikt het pad De

Voedelpad Borger rond vijverpartij ©Jos Vink

Ontwerp voedelpad

Flessenhals. Ook daar zijn weer diverse rondjes en voert het pad uiteindelijk langs het Voorste diep naar de Eeserstraat.

Vrijwilligers gevraagd

Het duurt nog een aantal jaren voordat er daadwerkelijk geoogst kan worden langs het pad. Vrijwilligers zijn blijvend nodig voor het onderhoud en in de toekomst voor het oogsten van de planten. Landschapsbeheer Drenthe is daarom op zoek naar vrijwilligers die betrokken willen worden bij het beheer en de verdere ontwikkeling van het voedelpad.

Belangstellende kunnen zich melden op het e-mailadres van Landschapsbeheer Drenthe. info@lbdrenthe.nl Ook Jan Pruntel is graag bereid met belangstellende van gedachten te wisselen. Zijn e-mailadres is prunteljan@gmail.com.

Activiteitenprogramma na 1 mei 2022

Datum	Tijd	Activiteit	Waar verzamelen
2 mei	19.00-21.30 uur	Excursie Tusschenwater	Sporthal de Koel
14 mei	10.00-13.00 uur	Plantjes ruilmarkt	Borger, kr. Veldakkers/Molenstraat
24 mei	19.30-22.00 uur	Excursie natuurgebied Exloërkijl	Sporthal de Koel
28 mei	10.00-12.00 uur	Verbindingsexcursie	't Ven Eesergroen
8 juni	14.00-16.00 uur	Slootjesdag	Eeserstraat Borger
8 juli	19.00-21.00 uur	Wildplukwandeling Leah Groeneweg	Hunebedcentrum
13 juli	19.30-22.00 uur	Zwerftocht Mandelanden	Brug Westdorperstraat
12 aug.	07.00-21.00 uur	Vaartocht Marker Wadden	Sporthal de Koel
24 sept.		Ledenfietstocht	
23 okt.		Paddenstoelenexcursie	
25 nov.	19:30-22.00 uur	Filmavond	Filmzaal Hunebedcentrum

Op <https://www.ivn.nl/afdeling/borger-odoorn/activiteiten> vinden jullie aanvullende informatie over bovenstaande activiteiten. Nadere informatie ontvangen jullie ook in onze nieuwsbrieven die met een onregelmatige frequentie verschijnen. Bij sommige leden komen de nieuwsbrieven, die afkomstig zijn van het e-mailadres van het bestuur, in de spambox. Je kunt dit wellicht voorkomen door de e-mailadressen van IVN als veilig te markeren. Voor elk mailprogramma werkt dit anders, maar soms helpt het al als je onze mailadressen opneemt in je adresboek. Kijk regelmatig in je spambox en markeer berichten van onze mailadressen als gewenst, dan mis je onze nieuwsbrieven niet.

Activiteiten tot nu toe

Over de mossenlezing en excursie lezen jullie een verslag in dit nummer van Hondsrug en Veenlanden. De film op 8 april was een groot succes. Ruim 70 leden en niet leden verzamelden zich in de filmzaal van het hunebedcentrum om de prachtige beelden die gemaakt zijn in het Nationaal park Drentsche Aa op zich te laten inwerken. De makers van de film Henk en Janetta Bos zijn drie jaar lang vele uren in het gebied geweest en lieten ons op een schitterende manier kennis maken met de natuur in het beekdal. De inzamelingsactie na afloop van de film bracht € 560 op. Van dit bedrag is € 350 overhandigd aan Henk en Janetta, voor hun crowdfunding actie.

We hopen dat over een aantal jaren hun nieuwe film Wilde Boel weer door ons vertoond kan worden.

De vogelexcursie op 9 april vertrok een uur vroeger dan oorspronkelijk gepland. De zes deelnemers aan deze excursie gingen onder leiding van Roelof Manting en Gerard Middelkoop op zoek naar vogels in de Mepper hooilanden en het dal van de Geeserstream.

De cursus determineren van wilde planten is op 7 april van start gegaan. Er zijn vijftien deelnemers. Koos Roggeveld heeft vele uren besteed aan de voorbereiding van deze cursus. Er zijn vier theorielessen en vier praktijklessen in het veld. Theorie en praktijk lopen echter door elkaar. ook tijdens de theorieavonden worden druk planten gedetermineerd.

Laatste oproep voor Whatsapp-groep

Er zijn nu negen belangstellenden voor een Whatsapp-groep van leden. De bedoeling van de groep is al eerder uitgelegd. Zo'n groep is heel handig als je op korte termijn iets wilt organiseren. Een voorbeeld: in het voorjaar zijn er altijd maar een paar dagen waarop de heikikker blauw kleurt. Je moet er dan snel bij zijn.

Een ander voorbeeld. IJshaar zien. Ook dat kan alleen bij bepaalde weersomstandigheden.

Maar het hoeft niet altijd om een natuurfenomeen te gaan. Een wandeling plannen op korte termijn omdat mooi weer wordt verwacht, een bezoek aan een vogelhut op een gunstig tijdstip enz. Er zijn talloze mogelijkheden.

Beleef de natuur

